مجله علم سنجی کاسپین
Caspian Journal of Scientometrics
p-ISSN: 2423-4710 e-ISSN: 2383-157X

Scientometric Analysis of Political Documents of Overton: Open Government Data Case Study

Forough Rahimi (PhD)[1], Farshid Danesh (PhD)[1]*

1. Department of Information Management, Islamic World Science & Technology Monitoring and Citation Institute (ISC), Shiraz, Iran.

Article Type:
Research Paper

Received:
18 Jan. 2024
Revised:
4 Sept. 2024
Accepted:
18 Sept. 2024
Pub. Online:
21 Oct. 2024

ABSTRACT

Background and aim: Open Government Data is essential for today's civil society. The aim of this article is scientometric analysis of political documents based on open government data in Overton database.

Materials and methods: This applied research was conducted based on scientometric indices and content analysis. Data from 2007 to 2023 were extracted from the Overton database. The research community includes 2493 documents related to open government data. The data were analyzed using Chi-square, Spearman's correlation coefficient, and Mann–Whitney U tests. Data analysis was conducted using SPSS Statistics 24.

Findings: The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), with 514 citations, and the Guardian News Agency, with 291 citations, stand out as the most effective organizations and news agencies in the present research. Furthermore, a notable positive correlation exists between GDP and the quantity of government documents concerning open government data at the national level. Additionally, a significant positive yet weak correlation exists between SJR and the number of citations obtained from government documents.

Conclusion: In recent years, there has been a significant increase in government publications on open government data. This is in line with the global open government paradigm. The results showed that human activities, economy, technology, innovation, and governance have had the most significant impact on issues related to government documents published as open government data.

Keywords: Open Data, Open Government Data, Political Government Documents, Overton, International Political Organization

Cite this article: Rahimi F, Danesh F. Scientometric Analysis of Political Documents of Overton: Open Government Data Case Study. *Caspian Journal of Scientometrics*. 2024; 11(2): 1-13.

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

***Corresponding Author:** Farshid Danesh
Address: Department of Information Management, Islamic World Science & Technology Monitoring and Citation Institute, Jam-e-Jam Ave, Jomhouri Eslami Blvd, Shiraz, Iran.
E-mail: farshiddanesh@isc.ac

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

مجله علم‌سنجی کاسپین
Caspian Journal of Scientometrics
p-ISSN: 2423-4710 e-ISSN: 2383-157X

واکاوی علم‌سنجی اسناد سیاسی Overton: مورد پژوهی داده‌های باز حاکمیتی

فروغ رحیمی (PhD)[1]، فرشید دانش (PhD)[1*]

۱. گروه مدیریت اطلاعات، مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC)، شیراز، ایران.

چکیده

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

سابقه و هدف: داده‌های باز حاکمیتی امروزه یکی از نیازهای اساسی جامعه مدنی است. هدف این مقاله، واکاوی علم‌سنجی اسناد سیاسی با محوریت داده‌های باز حاکمیتی در پایگاه Overton است.

مواد و روش‌ها: نوع پژوهش، کاربردی است و با شاخص‌های علم‌سنجی و تحلیل محتوا انجام شد. داده‌ها بین سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۳ از پایگاه Overton استخراج گردید. جامعه پژوهش ۲۴۹۳ سند با موضوع داده باز حاکمیتی است. برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌های کای اسکوئر و همبستگی اسپیرمن و برای تحلیل داده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد.

یافته‌ها: سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، با ۵۱۴ استناد و خبرگزاری گاردین، با ۲۹۱ استناد اثربخش‌ترین سازمان و خبرگزاری در پژوهش حاضر است. همچنین میان GDP و تعداد اسناد دولتی با موضوع داده‌های باز حکومتی در سطح کشورها، همبستگی معنادار مثبتی وجود دارد. میان SJR و تعداد استنادات دریافتی نشریات از اسناد دولتی، همبستگی معنادار مثبت، اما ضعیفی وجود دارد.

نتیجه‌گیری: در سال‌های اخیر روند آشکاری در افزایش انتشارات دولتی مرتبط با داده باز حاکمیتی به چشم می‌خورد. این روند با پایه‌گذاری پارادایم حکومت باز جهانی معنا پیدا می‌کند. همچنین فعالیت‌های انسانی، اقتصاد، فناوری، نوآوری و حکمرانی بیشترین سهم را در موضوعات مربوط به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز داشته‌اند.

دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۸
ویرایش: ۱۴۰۳/۶/۱۴
پذیرش: ۱۴۰۳/۶/۲۸
انتشار: ۱۴۰۳/۷/۳۰

واژگان کلیدی: داده باز، داده باز حاکمیتی، اسناد سیاسی حاکمیتی، اورتون، سازمان سیاسی بین‌المللی

استناد: فروغ رحیمی، فرشید دانش. واکاوی علم‌سنجی اسناد سیاسی Overton: مورد پژوهی داده‌های باز حاکمیتی. مجله علم‌سنجی کاسپین. ۱۴۰۳؛ ۱۱(۲): ۱۳-۱.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

* **مسئول مقاله:** فرشید دانش

آدرس: شیراز، بلوار جمهوری اسلامی، خیابان جام جم، مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC).

رایانامه: farshiddanesh@isc.ac

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

مقدمه

پارادایم «حکومت باز» به عنوان جدیدترین رویکرد حکمرانی در دوران جدید، به شفافیت و مشارکت مردم در فرایندهای سیاست‌گذاری توجه می‌کند. از دیدگاه Criado و همکارانش (۲۰۱۸) این مدل حکومتی، که بر شنیده شدن صدای شهروندان و دسترسی آنها به اطلاعات مبتنی است (۱)، از اصول و ارزش‌هایی چون شفافیت، حق دسترسی به داده‌ها (OGD)، محافظت از حریم خصوصی و ارتقای مشارکت شهروندی حمایت می‌کند. داده‌های حاکمیتی شامل اطلاعاتی مانند بودجه، سرشماری، جمعیت، جغرافیا و غیره است که برای عموم قابل دسترس بوده و به‌صورت آزاد منتشر می‌شوند. همچنین شامل داده‌هایی است که به‌طور غیرمستقیم در مالکیت ادارات دولتی قرار دارد؛ مانند داده‌های تغییرات جوی، آلودگی هوا، حمل‌ونقل عمومی، ترافیک، مراقبت از کودکان، آموزش‌وپرورش که به‌صورت رایگان و بدون محدودیت در محیط وب منتشر می‌شود (۲). مرز میان انواع داده‌ها (داده، کلان داده، داده باز، داده باز حاکمیتی) در شکل ۱ نشان داده شده است (۳).

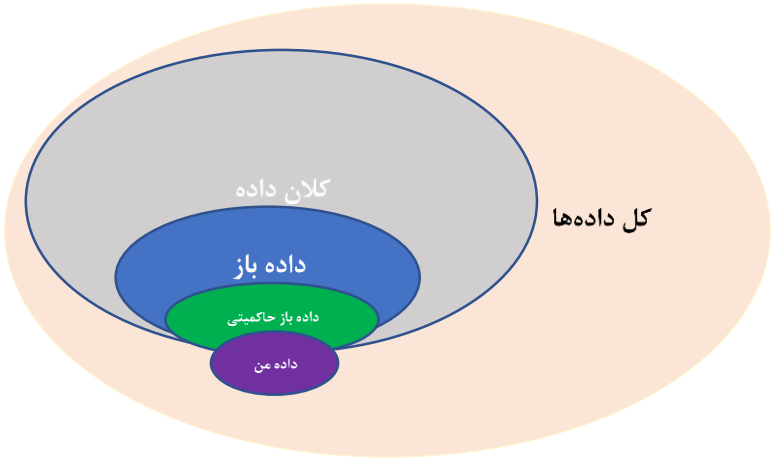

شکل ۱. مرز بین داده، کلان داده، داده باز، داده باز حاکمیتی (۳)

این داده‌ها مبتنی بر اصول هشت‌گانه‌ای است که توسط گروه کاری دولت باز (Open Government Data Working Group) در سال ۲۰۰۷، تدوین شده است. این اصول شامل کامل بودن، اصالت، به‌موقع، دسترس‌پذیری، قابلیت پردازش ماشینی، عدم تبعیض، غیراختصاصی و انتشار بدون محدودیت مجوزها است. همانند هر پدیدهٔ دیگر، دادهٔ حکومتی باز نیز با چالش‌هایی مانند نقض قوانین، نقض حریم خصوصی، مالکیت داده، سوگیری داده‌ها، تفسیر نادرست داده‌ها، داده‌های بی‌کیفیت، عدم روزآمدی، کم‌ارزش بودن داده‌ها در حل مشکلات اجتماعی، هدر رفت منابع مالی همراه است (۴). توجه به سیاست‌گذاری و تحقق داده‌های حکومتی باز، علاوه بر توانایی‌های فنی و علمی، به افزایش مشارکت فعال و گسترده مردم و نخبگان و ارتقای سرمایه اجتماعی کمک می‌کند (۵).

توسعه فناوری و نوآوری در این بستر، نه‌تنها نقش مهمی در ارتقای این مدل حکومتی دارد، بلکه می‌تواند باعث تغییرات جوهری در نحوه عملکرد نهادهای حاکمیتی و پشتیبانی از آنها شود، زیرا دولت و نهادهای حاکمیتی از تأثیر زیادی بر روند فناوری و نوآوری برخوردارند.

مسئله پژوهش حاضر، بررسی و تحلیل اسناد سیاسی جهان با محوریت داده‌های باز حاکمیتی است. به‌بیان‌دیگر در این مقاله تمامی اسناد دولتی نمایه شده با موضوع داده‌های باز حاکمیتی باهدف مقایسه کشورها مورد مطالعه قرار گرفته است. Overton اسناد سیاسی بیش از ۱۸۸ کشور دنیا را به همه زبان‌ها از سال ۲۰۱۹ نمایه‌سازی می‌کند و پوششی بالغ بر ۱۲ میلیون سند سیاست‌گذاری دارد، Overton علاوه بر رصد استنادهای اسناد سیاست‌گذاری از روش تحلیل استنادی برای تحلیل استنادها استفاده می‌نماید (۶).

از مسائل مهم دیگری که پژوهش حاضر به آن پرداخته می‌توان به تحلیل محتوای مدارک، مطالعه ارتباط محتوایی اسناد دولتی با اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (SDG)، شناسایی و تعیین میزان سهم کشورها و سازمان‌ها از انتشار اسناد داده باز حاکمیتی و مؤسسات و مجلاتی که در این اسناد مورد استناد قرار گرفته، اشاره نمود. اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (SDG) بخشی از برنامه پایان دادن به فقر، محافظت از کره زمین، بهبود زندگی برای همه و برخورداری از صلح و رفاه تا سال ۲۰۳۰ است که در سال ۲۰۱۵ توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد تنظیم شد. این برنامه دارای اهداف هفده‌گانه است موضوع اصلی این اهداف، پنج حوزه حیاتی (به‌اصطلاح ۵ P) یعنی سیاره، رفاه، مردم، صلح و مشارکت است (۷). در ادامه، پیشینه‌ها در دو بخش اساسی (داده‌های باز حاکمیتی مطالعات علم‌سنجی مرتبط با Overton) مرور شده است.

تسلیمی، ثنایی و عبدالحسین‌زاده (۱۳۹۶) دریافتند که انتشار داده‌های مختلف یا باز شدن داده‌ها به‌خصوص داده‌های باز حاکمیتی، هم به نفع دولت و هم به نفع مردم است (۸). عبدالحسین‌زاده، ثنایی و ذوالفقارزاده (۱۳۹۶) براین باورند ترکیب‌های جدید داده باز می‌تواند دانش و بصیرت جدید خلق کند

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]
[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

و سبب ایجاد حوزه‌های کاربردی کاملاً نوین گردد (۹). همچنین، یافته‌های مقاله ثنایی و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد که هنوز مدل جامع و مناسبی از اکوسیستم داده حکومتی باز مشاهده نشده است (۱۰). در مقاله‌ای دیگر بر اهمیت کارکرد داده‌های باز دولتی در توسعه کسب‌وکارهای مبتنی برداده، تأکید گردید (۱۱).

مرادی و مازوچی (۱۴۰۰) نیز روشی جامع برای ارزیابی داده‌های حکومتی باز ارائه کردند (۱۲). همچنین، فیض‌بخش و همکاران (۱۴۰۱) دریافتند که برای مدیریت اکوسیستم داده باز، راهبردهایی مانند کسب‌وکار، سود رابطه‌ای و مدیریت فرایند نوآوری لازم است (۱۳). در مطالعه‌ای دیگر، پایگاه Overton و جنبه‌های مختلف داده‌ها بررسی گردید. یافته‌ها نشان داد که برخی از موضوعات در Overton مورد استناد قرار گرفتند که نشان‌دهنده تأثیر علم بر سیاست است (۶). در پژوهشی دیگر نتایج نشان داد که اسناد سیاسی که تعداد نویسندگان بین‌المللی بیشتری داشتند، بیشتر مورد استناد قرار گرفتند. همچنین مقالات مجلات کتابداری و اطلاع‌رسانی با توجه به استفاده در اسناد سیاسی و دریافت استناد از این مقالات، بر روند سیاست‌گذاری‌های این حوزه اثربخش هستند (۱۴). در ادامه، نقش دولت باز و ارتباط آن با افزایش دسترس‌پذیری به علم و فناوری مورد بررسی قرار گرفت، یافته‌ها نشان داد که افزایش دسترسی به اطلاعات و فناوری‌های جدید، ارتباط معناداری با تحقق دولت باز دارد (۱۵). همچنین مطالعه ارتباط آماری بین تولید ناخالص داخلی و تولیدات علمی، نشان‌دهنده وجود ارتباط بین این دو متغیر بود (۱۶). در همین راستا، پژوهش پیرامون ارتباط بین تولید علمی و تولید ناخالص داخلی کشورهای اسلامی خاورمیانه نشان داد که کشورهایی همچون ترکیه و مصر همزمان با افزایش درآمدهای خود نسبت به افزایش تولیدات علمی خود اقدام نموده‌اند (۱۷).

نتایج مطالعه‌ای نشان داد که ارتباط قوی، مثبتی بین استناد و SJR نشریات وجود دارد (۱۸). در مقاله‌ای دیگر نویسندگان براین باورند که در مجلات مورد مطالعه رابطه همبستگی مثبت و قوی بین IF و SJR وجود دارد (۱۹). هم راستا با دو پژوهش مرور شده در مقاله‌ای دیگر، افزایش میزان IF مجلات افزایش مقدار SJR مجلات علوم رفتاری را به همراه دارد (۲۰). پیشینه‌های پژوهش در خصوص داده‌های باز حاکمیتی دارای ابعاد مختلفی از جمله مشکلات سیاست‌گذاری داده حکومتی باز در ایران، مفاهیم و مزایای سیاست‌گذاری داده باز، مدل‌ها، مؤلفه‌ها و چارچوب‌های کلیدی مدیریت بین‌المللی اکوسیستم داده حکومتی باز، تأثیر داده‌های باز بر ابعاد گوناگون زندگی در جامعه و ارزیابی داده‌های حکومتی باز در مؤسسات دولتی ایران بود. ضروری است دولت‌ها، شناسایی، اولویت‌بندی و چالش‌های این نوع داده‌ها را در دستور کار خود قرار دهند. شایان‌ذکر است، بهره‌گیری از داده‌های بازحاکمیتی برای جامعه، مزایایی ازجمله ارتقاء کارایی خدمات دولتی، فرهنگ‌سازی در جامعه، خلق بصیرت و دانش‌افزایی را به همراه دارد. در ادامه مطالعات علم‌سنجی مرتبط با Overton؛ مشارکت علمی پژوهش‌های کتابداری و اثربخشی آنها بر اسناد سیاسی؛ نقش دولت باز و ارتباط آن با افزایش دسترسی به علم و فناوری؛ ارتباط بین شاخص‌های کلان اقتصادی و شاخص‌های علم‌سنجی نیز مرور شد. در پایان می‌توان اذعان داشت، مقاله‌ای که به‌طور ویژه به موضوع داده‌های حاکمیتی باز در اسناد سیاسی پرداخته باشد، مشاهده نشد. بنابراین، تحلیل اسناد سیاسی با محوریت داده‌های باز حاکمیتی در پایگاه Overton مسئله‌ای است که پرداختن به آن در قالب مقاله حاضر ضرورت دارد. با توجه به ضرورت انجام پژوهش حاضر، پاسخ به پرسش‌های که در ادامه مطرح شده، دارای اهمیت است. پرسش‌ها عبارتند از: ۱. روند و وضعیت انتشار اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی در مناطق و کشورهای جهان چگونه است؟ ۲. بیشترین میزان استناد به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی از کدام مؤسسات و نویسندگان بوده است؟ ۳. اثربخش‌ترین مؤسسات، مجلات و خبرگزاری‌های مورد استناد در اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی، کدام‌اند؟ ۴. موضوعات محوری اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی، کدام‌اند؟ ۵. توزیع فراوانی و درصد موضوعات محوری و اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (SDG)، مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی چگونه است؟ ۶. آیا رابطه آماری معنی‌داری بین تولید ناخالص داخلی (GDP) با فراوانی اسناد دولتی منتشر شده در سطح کشورها وجود دارد؟ ۷. آیا رابطه آماری معنی‌داری بین تعداد استنادات اسناد سیاسی با میزان SJR نشریات وجود دارد؟ و ۸. آیا تفاوت معنی‌داری بین فراوانی تولیدات SDGهای دو پایگاه Overton و WOSCC وجود دارد؟

مواد و روش‌ها

نوع پژوهش حاضر کاربردی است که با روش‌ها، شاخص‌های علم‌سنجی و تحلیل محتوا انجام شده است. برای استخراج داده در پایگاه‌های مورد مطالعه در این پژوهش، عبارت جستجوی"Data Open Government" مورد استفاده قرار گرفته است. داده‌های اسناد سیاسی حاکمیتی و موضوعات محوری این اسناد از پایگاه Overton (app.overton.io) و از طریق استراتژی جستجوی ساده و پالایش داده‌ها با استفاده از فیلترهای جستجو انجام شده است. با توجه به اینکه در رابط کاربری Overton مانند پایگاه‌های استنادی همچون Scopus و WOSCC جستجوی پیشرفته و "Field Tags" طراحی نشده است از جستجوی ساده استفاده گردید. از این روی، کوئری خاصی طراحی نگردیده است و صرفاً عبارت "Open Government Data" در بخش "basic search" جستجو شده است.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

داده‌های مربوط به شاخص SJR نشریات از پایگاه Scimago (https://www.scimagojr.com)، داده‌های مربوط به فراوانی تولیدات هر یک از SDGها در بخش جستجوی پیشرفته و با فیلد تگ TI از پایگاه WOSCC (https://access.clarivate.com) استخراج گردید. به منظور بررسی رابطه آماری بین فراوانی تولیدات در دو پایگاه Overton وWOSCC و داده‌های مربوط به تولید ناخالص داخلی از پایگاه استاتیستیک تایمز (https://statisticstimes.com) گردآوری گردید.

Overton بزرگ‌ترین فهرست قابل جستجو از اسناد خط‌مشی، دستورالعمل‌ها، نشریات اتاق فکر و مقالات کاری است. به کمک آن می‌توان تأثیر پژوهش‌های علمی بر سیاست را دنبال نمود. به کمک Overton دانشگاه‌ها می‌توانند، میزان استناد به پژوهش‌های دانشگاهی در اسناد سیاسی را مشاهده نمایند، اینکه چگونه پژوهشگران دانشگاهی باسیاست درگیر هستند، به سازمان‌دهی اسناد بر اساس اهداف توسعه پایدار، موضوع، سال و موارد دیگر بپردازند. Overton برای کتابداران و مدیران منابع، مدیران پژوهشی و محققان، ناشران، حامیان مالی پژوهش‌ها، اندیشکده‌ها، سازمان‌های غیردولتی و IGO ها، مناسب است (۶). جامعه آماری این پژوهش، کلیه اسناد سیاسی حاکمیتی با موضوع داده باز حاکمیتی Open Government Data در بازه زمانی ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۳ است. همچنین در این مقاله یکی از مفاهیم مهم که «اثربخشی» نام دارد، مورد مطالعه قرار گرفته است که در ادامه این مفهوم و کاربردهای آن در این پژوهش تبیین شده است.

زمانی که یک مطالعه، تحقیق یا کار پژوهشی توسط دیگران استناد شود، به معنای این است که یافته‌ها و نتایج آن مورد توجه و استفاده دیگران قرار گرفته‌است. از این رو، استناد به یک پژوهش می‌تواند تأثیر مثبتی بر رشد و توسعه دانش و فناوری داشته باشد که به عنوان اثربخشی شناخته می‌شود. به‌طور کلی، استناد به یک پژوهش یا مطالعه به عنوان یکی از عوامل مهم برای اندازه‌گیری و تعیین اثربخشی شناخته می‌شود. هرچقدر یک مطالعه بیشتر استناد شود، به معنای آن است که تأثیر و ارزش آن برای جامعه علمی بیشتر است. بنابراین، می‌توان گفت که ارتباط مستقیم بین استناد و اثربخشی وجود دارد. در این مقاله منظور از اثربخشی، استنادهای اسناد سیاسی به مقالات می‌باشد. از آنجاکه این استنادات توسط افراد سیاسی خارج از دانشگاه به مقالات داده شده است و سیاست‌مداران از یافته‌های علمی مقالات استفاده کرده‌اند. این واقعیت نشان‌دهنده آن است که پژوهش دارای تاثیری فراتر از مرزهای دانشگاهی بوده و توانسته به مرحله توسعه دانش و اثربخشی اجتماعی برسد.

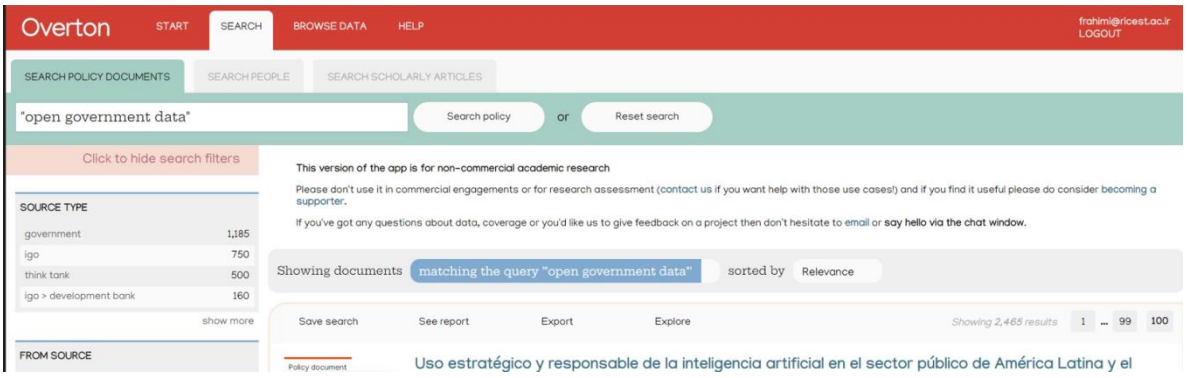

شکل ۲. راهبرد جستجو و صفحه نتایج بازیابی شده برای عبارت "Open Government Data"

در راستای پاسخ به پرسش‌ها اول تا پنجم پژوهش از آمار توصیفی و برای پاسخ به سوالات ششم تا هشتم پژوهش از آزمون‌های استنباطی اسپیرمن، پیرسون و من‌ویتنی‌یو در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده گردید.

یافته‌ها

داده‌های نمودار ۱ روند انتشار اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی را نشان می‌دهد. بررسی این داده‌ها حاکی از آن است بین سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۷ انتشار اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی دارای روندی صعودی بوده است. در سال ۲۰۱۸، شاهد کاهش انتشارات از ۳۰۱ به ۲۲۹ سند دولتی بوده که در سال ۲۰۱۹ به ۳۵۰ مدرک افزایش داشته است. از سال ۲۰۱۹ مجدداً روند کاهشی تا ۲۱۴ مدرک تا سال ۲۰۲۲ ادامه داشته است. بیشترین میزان انتشار مربوط به سال ۲۰۱۹ و کمترین آن مربوط به سال ۲۰۰۷ با یک مدرک بوده است. شایان‌ذکر است با توجه زمان جمع‌آوری داده‌ها، در ماه هشتم سال ۲۰۲۳، مدارک مربوط به سال ۲۰۲۳، به‌طور کامل نمایه نشده است.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

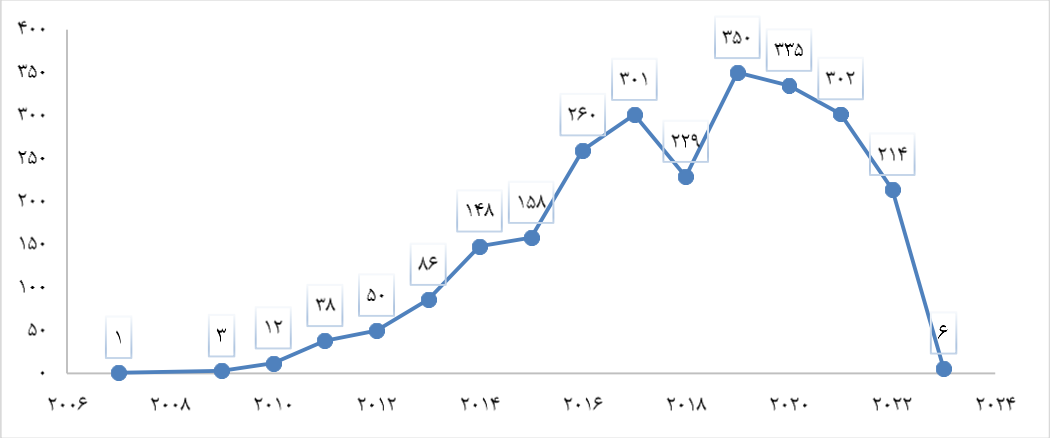

نمودار ۱. روند انتشارات اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی

یافته‌های مربوط به فراوانی انتشار اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی در مناطق و کشورهای جهان در این بخش آمده است. کشورهای ایالات متحده آمریکا، بریتانیا و سوئیس بیشترین اسناد دولتی را به ترتیب با فراوانی ۴۲۷، ۱۸۸ و ۱۶۲ مدرک با موضوع داده‌های باز حاکمیتی منتشر کرده‌اند. کشورهای هند و کره جنوبی به‌عنوان کشورهای آسیایی سرآمد، در میان فعال‌ترین کشورهای منتشرکننده اسناد دولتی با موضوعی داده‌های باز حاکمیتی قرار دارند.

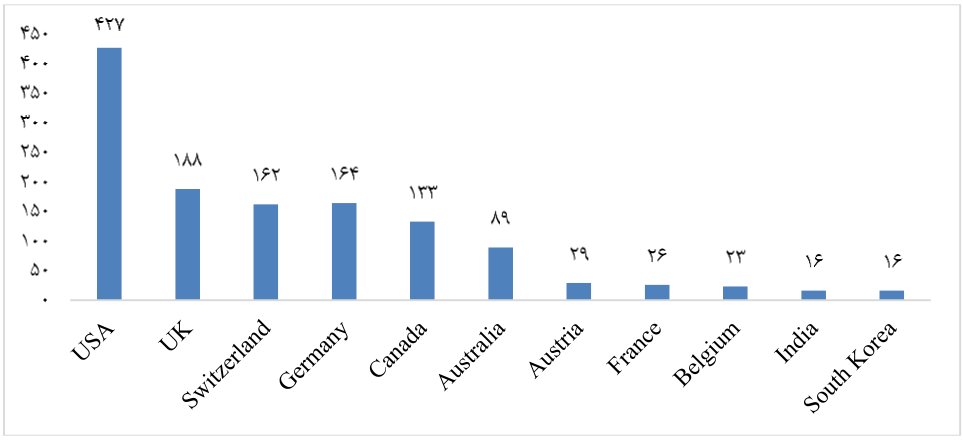

نمودار ۲. فراوانی انتشار اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی در کشورهای جهان

افزون بر این، مناطق جغرافیایی-سیاسی که بیشترین اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز در آن‌ها منتشرشده در قالب جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصد انتشار اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز در مناطق جغرافیایی-سیاسی

رتبه	مناطق جغرافیایی	فراوانی	درصد
۱	جی ۲۰	۱۷/۶۴	۱۳۸۹
۲	گروه کشورهای با توسعه انسانی بسیار بالا	۱۷/۲۸	۱۳۶۱
۳	سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (Organization for Economic Co-operation and Development (OECD))	۱۷	۱۳۳۹
۴	اروپا	۱۲/۳۹	۹۷۶
۵	جی ۷	۱۱/۷۳	۹۲۴
۶	سازمان‌های بین‌المللی	۹/۵۲	۷۵۰
۷	آمریکای شمالی	۷/۱۶	۵۶۴
۸	یونیسف	۱/۶۱	۱۲۷
۹	اقیانوسیه	۱/۲۸	۱۰۱
۱۰	گروه کشورهای با توسعه انسانی بالا	۰/۷	۵۵

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

بررسی داده‌های مندرج در جدول ۱، نشان داد که کشورهای جی ۲۰، گروه کشورهای با توسعه انسانی بسیار بالا و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی به ترتیب با ۱۳۸۹، ۱۳۶۱ و ۱۳۳۹ بیشترین اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی را منتشر کرده‌اند. در جدول ۱ منظور از کشورهای جی ۲۰ اتحادیه اروپا، کشورهای آرژانتین، استرالیا، برزیل، چین، آلمان، فرانسه، بریتانیا، هند، اندونزی، ایتالیا، ژاپن، کانادا، مکزیک، روسیه، عربستان سعودی، آفریقای جنوبی، کره جنوبی، ترکیه و ایالات متحده آمریکا است.

یکی از شاخص‌های رتبه‌بندی کشورها در سطح بین‌المللی، شاخص توسعه انسانی یا Human Development Index (HDI) است که توسط برنامه توسعه سازمان ملل متحد تدوین و برای تعیین کمیت «متوسط دستاوردهای یک کشور در سه بعد اساسی توسعه انسانی شامل زندگی طولانی و سالم، دانش و استاندارد زندگی مناسب» منتشر شده است. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی از دیگر سازمان‌های موردبررسی در جدول بالا است که دارای ۳۶ عضو است و مقر اصلی آن در شهر پاریس است. بر اساس اطلاعات و آمار موجود در سال ۲۰۲۱، این کشورها شامل استرالیا، اتریش، بلژیک، کانادا، شیلی، جمهوری چک، دانمارک، استونی، فنلاند، فرانسه، آلمان، یونان، ایسلند، لهستان، ایرلند، رژیم اشغالگر قدس، ایتالیا، ژاپن، کره جنوبی، لیتوانی، لتونی، لوکزامبورگ، مکزیک، هلند، نیوزلند، نروژ، پرتغال، مجارستان، اسلواکی، اسلوونی، اسپانیا، سوئد، سوئیس، ترکیه، انگلیس، ایالات متحده آمریکا است. در جدول۱ همچنین از کشورهای G7 نیز نامبرده شده است. کشورهای G7 شامل کانادا، فرانسه، آلمان، ایتالیا، ژاپن، انگلیس و ایالات‌متحده آمریکا است. سازمان‌های بین‌المللی عنوان دیگری است که در جدول به آن اشاره شده است که به‌عنوان یک سازمان بین دولتی یا یک نهاد بین‌المللی نیز شناخته و توسط یک معاهده تأسیس‌شده یا سندی است که تحت نظارت حقوق بین‌المللی هست و شخصیت حقوقی خاص خود را دارد، مانند سازمان ملل متحد، سازمان بهداشت جهانی، ناتو... . در ادامه یافته‌های مربوط به میزان استناد به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی توسط مؤسسات و نویسندگان در جدول ۲ آمده است. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی با ۸۶۰ استناد، مؤسسه فناوری ماساچوست با ۱۳۶ استناد، دانشگاه فناوری دلف با ۵۲ استناد و دانشگاه آجین با ۴۴ استناد در صدر مؤسسات استنادکننده به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی بودند (جدول ۲). در این میان، Barbara Ubaldi با ۱۹۴ استناد، Chiara Criscuolo با ۸۳ استناد و Marijn Janssen با ۷۰ استناد از سازمان همکاری و توسعه اقتصادی بیشترین استنادکننده به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی بودند.

جدول ۲. مجموع استنادهای صورت گرفته به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز

مؤسسات و نویسندگان استناد کننده و تعداد استنادها	مجموع استنادها
Organization For Economic Cooperation and Development (OECD) Barbara Ubaldi (194), Chiara Criscuolo (83), Marijn Janssen (70), Anneke Zuiderwijk (52), Arthur Mickoleit (50), Peter Gal (47), Mariagrazia Squicciarini (46), Christiane Arndt (43), Javier Lopez Gonzalez (43), Flavio Calvino, Glenda Quintini, Rebecca Schultz, Tobias Querbach (39), Carlo Menon, Ljubica Nedelkoska (38)	۸۶۰
Massachusetts Institute of Technology (MIT) Esther Duflo (47), David H Autor (45), Erik Brynjolfsson (44)	۱۳۶
Delft University of Technology Anneke Zuiderwijk (52)	۵۲
University of the Aegean Yannis Charalabidis (44)	۴۴

همچنین یافته‌هایی پیرامون موضوعات محوری اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی در جدول ۳ ارائه شده است. فعالیت‌های انسانی، اقتصاد، فناوری، نوآوری و حکمرانی بیشترین سهم را در موضوعات مربوط به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز داشته‌اند. موضوع فعالیت انسانی با فراوانی ۱۷۰۴، اقتصاد با ۱۳۹۱، فناوری با ۱۲۷۱، نوآوری با ۱۱۱۷ و حکمرانی با ۱۱۱۳ رتبه‌های اول تا پنجم موضوعات محوری را در اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۳).

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد موضوعات محوری اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز

رتبه	موضوعات محوری	درصد*	فراوانی	رتبه	موضوعات محوری	درصد*	فراوانی
۱	فعالیت‌های انسانی Human activities	۱/۹۱	۱۷۰۴	۶	سیاست Politics	۱/۲۱	۱۰۸۵
۲	اقتصاد Economy	۱/۵۶	۱۳۹۱	۷	سیاست‌گذاری Policy	۱/۲۰	۱۰۷۳
۳	فناوری Technology	۱/۴۲	۱۲۷۱	۸	دولت Government	۱/۰۵	۹۴۲
۴	نوآوری Innovation	۱/۲۵	۱۱۱۷	۹	پژوهش Research	۱/۰۴	۹۲۸
۵	حکمرانی Governance	۱/۲۵	۱۱۱۳	۱۰	اطلاعات Information	۱/۰۴	۹۲۶

* محاسبه درصد بر اساس ۲۵۰۰ موضوعی بوده که از پایگاه Overton استخراج شده است.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

افزون بر یافته‌های گزارش‌شده، گزارش مربوط به فراوانی و سهم اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی در هر یک از اهداف توسعه پایدار (SDG) نیز آمده است. از مجموع ۲۴۹۳ سند موردبررسی، تعداد ۵۵۳ سند معادل ۲۲ درصد با اهداف توسعه پایدار سازمان ملل هم‌راستا هستند. داده‌های مندرج در جدول ۴، توزیع فراوانی و درصد اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز در اهداف توسعه پایدار را نشان می‌دهد. بر این اساس، صنعت، نوآوری و زیرساخت (SDG 9)، کار مناسب و رشد اقتصادی (SDG 8)، کاهش نابرابری‌ها (SDG 10)، صلح، عدالت و نهادهای توانمند (SDG 16) و شهرها و جوامع پایدار (SDG 11) به ترتیب با ۱۱۲، ۱۱۱، ۸۹، ۶۴ و ۵۵ سند بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ٤. توزیع فراوانی و درصد اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز در اهداف توسعه پایدار

رتبه	اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد	درصد	فراوانی
۱	صنعت، نوآوری و زیرساخت SDG 9	۲۰/۲۵	۱۱۲
۲	کار مناسب و رشد اقتصادی SDG 8	۲۰/۰۷	۱۱۱
۳	کاهش نابرابری‌ها SDG 10	۱۶/۰۹	۸۹
۴	صلح، عدالت و نهادهای توانمند SDG 16	۱۱/۵۷	۶۴
۵	شهرها و جوامع پایدار SDG 11	۹/۹۵	۵۵
۶	تولید و مصرف مسئولانه SDG 12	۴/۷۰	۲۶
۷	پایان بخشیدن به گرسنگیSDG 2	۳/۲۵	۱۸
۸	انرژی پاک و قابل‌دسترس SDG 7	۳/۰۷	۱۷
۹	نبود فقر SDG 1	۲/۵۳	۱۴
۱۰	آب پاک و بهداشت SDG 6	۲/۳۵	۱۳
۱۱	کیفیت آموزش SDG 4	۱/۴۵	۸
۱۲	سلامتی و گسترش رفاه SDG 3	۱/۲۷	۷
۱۲	برابری جنسیتی SDG 5	۱/۲۷	۷
۱۳	زندگی روی زمین SDG 15	۱/۰۸	۶
۱۴	اقدام برای اقلیم SDG 13	۰/۵۴	۳
۱۵	مشارکت برای اهداف SDG 17	۰/۵۴	۳

در ادامه یافته‌های مربوط به ارتباط آماری معنی‌داری بین تولید ناخالص داخلی (GDP) با فراوانی اسناد دولتی منتشرشده در سطح کشورها آمده است. بر اساس داده‌های مندرج در جدول ۵ میان تولید ناخالص داخلی (GDP) و تعداد اسناد دولتی با موضوع داده‌های باز دولتی در سطح کشورها، همبستگی معنادار، مثبت و متوسطی وجود دارد (p<۰/۰۰۱ و r=۰/۶۳۱). به‌عبارتی دیگر، کشورهایی که تولید ناخالص داخلی (GDP) بالاتری دارند، اسناد دولتی بیشتری در حوزه موضوعی داده‌های باز منتشر کرده که در پایگاه Overton نمایه شده است.

جدول ٥. همبستگی GDP با فراوانی اسناد دولتی با ضریب همبستگی پیرسون

ضریب همبستگی	سطح معناداری
۰/۶۳۱	p<۰/۰۰۱

افزون بر یافته‌های گزارش‌شده، یکی دیگر از یافته‌های مهم این مقاله یافته‌های مربوط به بررسی رابطه آماری معنی‌داری بین تعداد استنادات دریافتی اسناد سیاسی با میزان SJR نشریات است. نتایج حاصل از تحلیل همبستگی اسپیرمن نشان می‌دهد که میان SJR و تعداد استنادات دریافتی اسناد دولتی، همبستگی معنادار، مثبت اما ضعیفی وجود دارد (p<۰/۰۰۱ و r=۰/۳۴۵). به‌عبارتی دیگر، الزاما نشریاتی که SJR بالاتری دارند، توسط اسناد سیاسی مورد استناد قرار نمی‌گیرند. در خصوص رابطه استناد به نشریات توسط سیاسیون و نهادهای سیاسی، به نظر می‌رسد، در دسترس بودن مجله، شناخته شده آن توسط عموم بیش از SJR بر میزان توجه سیاسیون به یافته‌های علمی و استناد به مقالات و در سطحی بالاتر مجلات، تاثیرگذار است.

جدول ٦. همبستگی SJR نشریات با استنادهای دریافتی اسناد دولتی

ضریب همبستگی	سطح معناداری
۰/۳۴۵	p<۰/۰۰۱

همانگونه که در جدول ۷ مشاهده می‌شود، انتشار اسناد دولتی با موضوع داده‌های باز حاکمیتی، تقریبا سه برابر مقالات منتشرشده در این حوزه به تفکیک هر یک از اهداف توسعه پایدار است. به بیان دیگر، فراوانی مقالات نمایه شده در WOSCC ۱۸۵ مورد و فراوانی اسناد نمایه شده در Overton ۵۵۳ مورد است. نگاهی به اعداد و ارقام مندرج در جدول ۷ نشان می‌دهد که بجز در دو هدف ۳ و ۴، تعداد مقالات کمتر از اسناد سیاست‌گذاری است.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

جدول ۷. فراوانی انتشارات اسناد دولتی و مقالات به تفکیک هر یک از اهداف توسعه پایدار

Overton	WOSCC	SDG
۱۴	۶	SDG 1
۱۸	۲	SDG 2
۷	۴۲	SDG 3
۸	۳۹	SDG 4
۷	۱	SDG 5
۱۳	۱	SDG 6
۱۷	۰	SDG 7
۱۱۱	۳	SDG 8
۱۱۲	۱۴	SDG 9
۸۹	۹	SDG 10
۵۵	۵۰	SDG 11
۲۶	۱	SDG 12
۳	۸	SDG 13
۰	۲	SDG 14
۶	۳	SDG 15
۶۴	۴	SDG 16
۳	۰	SDG 17
۵۵۳	**۱۸۵**	**مجموع**

در آخرین بخش از یافته‌ها تفاوت معنی‌داری بین فراوانی تولیدات دو پایگاه Overton و WOSCC در SDGهای مختلف بررسی شده است. به منظور مطالعه تفاوت معنی‌داری بین فراوانی مقالات هرکدام از SDGهای هفده‌گانه به تفکیک پایگاه‌های Overton و WOSCC از آزمون من‌ویتنی‌یو به دلیل اندازه کوچک نمونه و نرمال نبودن توزیع داده‌ها استفاده گردید. یافته‌ها نشان داد که مقدار معناداری p<۰/۰۰۱ است که بیشتر از ۰/۰۵ بوده و نشانگر عدم وجود تفاوت معناداری بین هرکدام از SDGهای هفده‌گانه در دو پایگاه مورد بررسی است (جدول ۸).

جدول ۸. آزمون من‌ویتنی‌یو برای بررسی تفاوت بین فراوانی تولیدات دو پایگاه Overton و WOSCC

متغیر	میانگین رتبه‌ها		آماره U	سطح معناداری
	Overton	WOSCC		
فراوانی تولیدات علمی مرتبط باSDG	۳/۳۳	۲/۵۰	۲/۰۰۰	p<۰/۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی این مقاله، تحلیل علم‌سنجی اسناد سیاسی Overton با محوریت داده‌های باز حاکمیتی بین سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۳ بود. به‌منظور نیل به این هدف، اسناد دولتی و سیاسی نمایه شده با موضوع داده باز حاکمیتی از پایگاه Overton و سایر پایگاه‌های مرتبط با هدف مقاله استخراج گردید. نگاهی به داده‌های تحلیل و گزارش شده حاکی از آن است که روند صعودی یا نزولی مشخصی برای انتشارات دولتی مرتبط با داده باز حاکمیتی وجود ندارد. روند مذکور دو دهه اخیر (۲۰۰۶–۲۰۲۲) تقریباً از حرکت به شکل موج سینوسی تبعیت کرده و حرکت یکنواخت و ثابت صعودی یا نزولی را تجربه نکرده است. مثال‌های بارزی از این موج‌ها را می‌توان برشمرد که عبارتند از: رشد انتشارات در بازه زمانی ۲۰۱۷–۲۰۰۶؛ کاهش انتشارات در ۲۰۱۸ و رشد مجدد در ۲۰۲۲–۲۰۱۹. عوامل بسیار زیادی را می‌توان در جهت تحلیل این کاهش و افزایش انتشارات مرتبط با داده باز حاکمیتی برشمرد. این عوامل دارای ابعاد جهانی از جمله پارادایم حکومت باز جهانی (۲۱ و ۲۲) و هژمونی کشورهایی مانند ایالات متحده، بریتانیا و سوئیس در بلوک غرب و کشورهایی مانند هندوستان و کره جنوبی در آسیا در انتشار اسناد دولتی مرتبط با داده باز حاکمیتی است؛ علت این امر را می‌توان ناشی از توان فناورانه و نظام‌های دموکراتیک توسعه یافته آن‌ها دانست.

بر اساس داده‌های استخراج شده، هیچ سندی با موضوع داده‌های باز حاکمیتی توسط کشور ایران منتشر نگردیده و در پایگاه Overton نمایه نشده است. شواهد حاکی از آن است که نوپابودن بحث‌های مربوط به علم باز و داده باز در جامعه دانشگاهی و سیستم حاکمیتی کشور می‌تواند از دلایل فقدان زیرساخت‌های نظری موضوع داده‌های باز حاکمیتی برشمرد.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

کشورهای جی ۲۰، گروه کشورهای با توسعه انسانی بسیار بالا و سازمان همکاری و توسعه اقتصادی بیشترین اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی را منتشر کرده‌اند. ظاهراً علاقه به همکاری بین‌المللی، شفافیت و پاسخگویی، همسویی با اهداف توسعه پایدار و توسعه انسانی، محیطی برای اشتراک دانش و تجربیات در حوزه داده‌های باز حاکمیتی ایجاد کرده و منجر به انتشار بیشترین اسناد دولتی شده است (۲۵).

در ادامه بررسی نتایج در بخش مربوط به میزان استناد به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی توسط مؤسسات و نویسندگان؛ سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، مؤسسه فناوری ماساچوست، دانشگاه فناوری دلف و دانشگاه آجین در صدر مؤسسات استنادکننده و باربارا اوبالدی، کیارا کروسکولو و مارجین یانسن از سازمان همکاری و توسعه اقتصادی بیشترین استناد کنندگان به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی بودند.

در کنار مؤسسات و پژوهشگران استنادکننده، نتایج مربوط به اثربخش‌ترین مجلات، مؤسسات و خبرگزاری‌ها بر اساس میزان استناد دریافتی از اسناد دولتی مرتبط با داده‌های باز حاکمیتی گزارش شده است. مجله الکترونیکی SSRN، مجله گزارش‌های کاری حکمرانی عمومی (از انتشارات OECD) و مطالعات دولتی دیجیتال (از انتشارات OECD) اثربخش‌ترین مجلات؛ سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، دانشگاه هاروارد و دانشگاه آکسفورد پراستنادترین سازمان‌ها و گاردین، اکونومیست و نیویورک‌تایمز اثربخش‌ترین خبرگزاری‌ها به شمار می‌روند. این مجلات، مؤسسات و خبرگزاری‌ها بیش از سایرین در اسناد دولتی مورد استناد قرار گرفته‌اند. این اثرگذاری و توجه به پژوهش‌ها، مؤسسات و مجلات را می‌توان از کیفیت بالا، نفوذ بین‌المللی، دسترسی به منابع، شبکه‌های همکاری، حضور دانشمندان برجسته، تعامل با داده‌های باز حاکمیتی دانست (۲۵). همچنین، فعالیت‌های انسانی، اقتصاد، فناوری، نوآوری و حکمرانی بیشترین سهم را در موضوعات مربوط به اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز داشته‌اند.

یکی از مهمترین نتایج حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش حاضر سهم اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز در اهداف توسعه پایدار (SDG) است. بر اساس یافته‌ها، صنعت، نوآوری و زیرساخت (SDG 9)، کار مناسب و رشد اقتصادی (SDG 8)، کاهش نابرابری‌ها (SDG 10)، صلح، عدالت و نهادهای توانمند (SDG 16) و شهرها و جوامع پایدار (SDG 11) بالاترین سهم را در انتشار اسناد دولتی مرتبط با داده‌های حاکمیتی باز به خود اختصاص داده‌اند که غالبا با موضوع داده‌های باز حاکمیتی مرتبط بوده و نشان‌دهنده‌ی توجه به این حوزه است.

نتایج حاصل از تحلیل همبستگی اسپیرمن نشان می‌دهد که میان تولید ناخالص داخلی و تعداد اسناد دولتی با موضوع داده‌های باز دولتی در سطح کشورها، همبستگی معنادار، مثبت و متوسطی وجود دارد ($p<۰/۰۰۱$ و $r=۰/۶۳۱$). به‌عبارتی دیگر کشورهایی که تولید ناخالص داخلی بالاتری دارند، اسناد دولتی بیشتری در حوزه موضوعی داده‌های باز منتشر کرده که در پایگاه Overton نمایه شده است. سهم پیشرفت علمی و فناوری در تولید ناخالص داخلی در برخی از مطالعات کمی تعیین شده است، یافته‌های Byvshev (۲۰۲۲) نشان داد که ارتباط معنی‌داری بین میزان تولید علم و تولید ناخالص داخلی وجود دارد. به بیان دیگر با افزایش انتشارات علمی، تولید ناخالص داخلی نیز با افزایش همراه خواهد بود (۲۶). افزون بر این، نگاهی به پیشینه‌های مرور شده نشان داد که پژوهش‌های قانع و رحیمی و نوروزی چاکلی و حسن‌زاده نیز هم‌راستا با یافته‌های مقاله حاضر است. کشورهای ثروتمند از نظر مالی می‌توانند بودجه‌های بیشتری به بخش پژوهش و توسعه، تولید علم و انتشار مقاله تخصیص دهند. در مقاله حاضر نیز این واقعیت از نظر آماری تایید شده است. یعنی بین فراوانی انتشارات علمی و تولید ناخالص داخلی رابطه مثبت و معناداری از نظر آماری وجود دارد.

نتایج حاصل از تحلیل همبستگی اسپیرمن نشان می‌دهد که میان SJR نشریات و تعداد استنادات دریافتی اسناد دولتی، همبستگی معنادار، مثبت و ضعیفی وجود دارد ($p<۰/۰۰۱$ و $r=۰/۳۴۵$). به‌عبارتی دیگر الزاما نشریاتی که SJR بالاتری دارند، توسط اسناد سیاسی مورد استناد قرار نمی‌گیرند. در خصوص رابطه استناد به نشریات توسط سیاسیون و نهادهای سیاسی، به نظر می‌رسد، در دسترس بودن مجله، شناخته شدن آن توسط عموم و ... بیش از SJR بر میزان توجه سیاسیون به یافته‌های علمی و استناد به مقالات و در سطحی بالاتر مجلات، تاثیرگذار است. یافته‌های Garand و Giles (۲۰۰۳) نشان داد که دانشمندان علوم سیاسی آمریکا بر اساس ارزیابی شخصی و آشنایی قبلی با مجلات، نسبت به انتخاب و استفاده از مجلات مذکور در اسناد سیاسی اقدام می‌کنند. برخلاف پژوهشگران دانشگاهی که برای انتخاب مجلات جهت مطالعه و ارسال مقاله به آنها، شاخص‌های علم‌سنجی را مورد توجه قرار می‌دهند، به نظر می‌رسد سیاست‌مداران در نوشته‌ها و اسناد سیاسی خود به شاخص‌های علم‌سنجی مانند چارک و ضریب تاثیر توجهی ندارند (۲۷) که نکته مثبتی به‌نظر نمی‌رسد؛ چراکه لازم است تمامی پژوهشگران در تمامی حوزه‌های موضوعی چه در داخل و خارج از دانشگاه، با شاخص‌های علم‌سنجی مرتبط با ارزیابی و انتخاب مجلات، آشنایی داشته باشند.

انتشار اسناد دولتی با موضوع داده‌های باز حاکمیتی، تقریبا سه برابر مقالات منتشرشده در این حوزه به تفکیک هر یک از اهداف توسعه پایدار است. بجز در دو هدف شماره ۳ و ۴، تعداد مقالات کمتر از اسناد سیاست‌گذاری است. یافته‌ها نشان داد که بین فراوانی تولیدات دو پایگاه Overton و WOSCC در SDGهای مختلف تفاوت معنی‌داری وجود ندارند. توجه به دو هدف یاد شده یعنی هدف سوم که در خصوص صحت و سلامتی، تضمین زندگی سالم و گسترش رفاه برای همه و هدف چهارم که در رابطه با آموزش با کیفیت: تضمین آموزش فراگیر، با کیفیت و برابر برای همه، حاکی از آن است که پژوهشگران و دانشمندان فعال در قلمرو داده‌های باز حاکمیتی، توجه ویژه‌ای به امر سلامت و آموزش داشته‌اند.

با نگاهی اجمالی به بخش‌های مختف پژوهش حاضر با برخی از محدودیت‌ها مواجه می‌شویم که ضروری است این محدودیت‌ها تبیین گردد تا سایر پژوهشگران در پژوهش‌های آتی خود به آنها پرداخته و محدودیت‌های پژوهش حاضر را در آینده برطرف نمایند. از محدودیت‌های پژوهش حاضر، انتخاب نوع داده و محدود کردن آن به اسناد سیاسی بوده است. با توجه به اینکه چنین داده‌هایی توسط نمایه‌های معتبری چون WOSCC و Scopus نمایه

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

نمی‌شود؛ لذا بازیابی چنین داده‌هایی از پایگاه Overton میسر است. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی قالب‌های اطلاعاتی چون مقاله، کتاب و ... با موضوع داده‌های باز حاکمیتی از پایگاه‌های استنادی استخراج و به‌منظور سنجش تأثیر علم بر سیاست مورد مطالعه قرار گیرد. یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش بازه زمانی استخراج داده‌ها است که از ۲۰۰۷ تا ۲۰۲۳ را شامل می‌شود. شروع بازه زمانی از ۲۰۰۷ به دلیل آغاز به کار پایگاه Overton از ۲۰۰۷ است. به‌بیان‌دیگر، تمامی منابع و مدارک نمایه شده در Overton از سال ۲۰۰۷ تا سال جاری را در برمی‌گیرد. ازاین‌رو، دسترسی، استخراج و تحلیل داده‌های پیش از ۲۰۰۷ امکان‌پذیر نیست. پیشنهاد می‌شود در آینده در پژوهش‌های مستقلی نوع مدارک سایر پایگاه‌های مهم و باسابقه بین‌المللی تحلیل‌شده در اسناد سیاسی قبل از ۲۰۰۷ موضوع داده‌های باز حاکمیتی بررسی و نتایج آن با نتایج این پژوهش مقایسه شود.

ملاحظات اخلاقی: در این پژوهش، مسائل اخلاقی به‌طور کامل رعایت شده است.

تضاد منافع: نویسندگان تصریح می‌نمایند هیچ‌گونه تضاد منافعی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

References

1. Criado JI, Ruvalcaba-Gómez EA, Valenzuela-Mendoza R. Revisiting the Open Government Phenomenon. A meta-analysis of the international literature. JeDEM-eJournal of eDemocracy and Open Government. 2018; 10(1): 50-81.
2. Meijer A, Thaens M. Public information strategies: Making government information available to citizens. Information Polity. 2009; 14(1-2): 31-45.
3. Al-Khouri AM. Open data: A paradigm shift in the heart of government. Journal of Public Administration and Governance. 2014; 4(3): 217-44.
4. Zuiderwijk A, Janssen M. The negative effects of open government data-investigating the dark side of open data. In Proceedings of the 15th annual International Conference on Digital Government Research. 2014; p: 147-52. Available at: https://doi.org/10.1145/2612733.2612761
5. Alavian M, Rezaei Ghadi M. Good governance based on interactive and convergent policy-making approach with emphasis on the Iran issue. Transcendent Policy. 2024; (In Press). Available at: https://sm.psas.ir/article_709275.html?lang=en [In Persian]
6. Szomszor M, Adie E. Overton: A bibliometric database of policy document citations. Quantitative Science Studies. 2022; 3(3): 624-50.
7. Ball R (Ed.). Handbook bibliometrics. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co KG. 2020. https://doi.org/10.1515/9783110646610
8. Taslimi MS, Sanaei M, Abdolhosseinzadeh M. Identify and Prioritize the Challenges of Achieving the Open Government Data Policy (OGDP): Application of the Analytic Hierarchy Process and Fuzzy TOPSIS. Iranian Journal of Public Policy. 2017; 3(2): 57-89. Available at: https://jppolicy.ut.ac.ir/article_62830.html?lang=en [In Persian]
9. Abdolhosseinzade M, Sanaee M, Zolfagharzadeh M. The concept of open Government data policy and explain the advantages and benefits of the different policy fields. Strategic Studies of Public Policy. 2017; 7(22): 55-74. Available at: https://sspp.iranjournals.ir/article_26097.html?lang=en [In Persian]
10. Sanaei M, Taslimi MS, Abdolhoseinzadeh M, Khani MH. A Study and Analysis of the Open Government Data Ecosystem Models. Iranian Journal of Information Processing and Management. 2019; 34(2): 609-36. Available at: https://jipm.irandoc.ac.ir/article_699523.html?lang=en [In Persian]
11. Taheri S, Shavalpour S. The Impact of Open Government Data and Data Innovation on Life Insurance Industry Business Development. Roshd-e-Fanavari. 2018; 13(55): 63-75. Available at: http://roshdefanavari.ir/en/Article/20658 [In Persian]
12. Moradi M, Mazoochi M. A Comprehensive Method of Evaluating Open Government Data with the Aim of Improving Data Quality and Increasing Citizens' Willingness. Human Information Interaction. 2022; 8(4): 47-65. https://hii.khu.ac.ir/article-1-3031-en.html [In Persian]
13. Fayzbakhsh UA, Babalhavaeji F, Nezafati N, Hariri N, Nooshinfard F. Presenting an Open Data Ecosystem Management Framework from a Business Perspective with a Grounded Theory Approach. Library and Information Science Research. 2022; 12(1): 76-99. Available at: https://jm.um.ac.ir/article_42534_d77d5b6bb2dc1f42884bd8967cc37f7f.pdf [In Persian]
14. Huang Z, Zong Q, Ji X. The associations between scientific collaborations of LIS research and its policy impact. Scientometrics. 2022; 127(11): 6453-70.
15. Erdayani R, Afandi M, Afandi SA. Bibliometric Analysis of Open Government: A Study on the Open Government Partnership. IFIJEB [Internet]. 2023 Sep. 3 [cited 2024 Apr. 29]; 3(2):276-94.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]

16. Ghane MR, Rahimi F. Scientific Production of OIC Countries in Social Sciences (2006-2008). Rahyaft. 2010; 19(45): 15-24. Available at: https://rahyaft.nrisp.ac.ir/article_14047.html?lang=fa [In Persian]
17. Noroozi Chakoli A, Hasanzadeh M. Scientific articles of Iran and Islamic countries of Middle East indexed in Web of Science (WOS) during 2003-2007. Journal of Knowledge Studies. 2009; 2(6): 89-103. Available at: https://sanad.iau.ir/fa/Journal/qje/Article/1041135 [In Persian]
18. Paphawasit B, Wudhikarn R. Investigating patterns of research collaboration and citations in science and technology: A case of Chiang Mai University. Administrative Sciences. 2022; 12(2): 71.
19. Ahmad S, Sohail M, Waris A, Abdel-Magid IM, Pattukuthu A, Azad MS. Evaluating journal quality: A review of journal citation indicators and ranking in library and information science core journals. COLLNET Journal of Scientometrics and Information Management. 2019; 13(2): 345-63.
20. Rahaman MS, Ansari KM, Ahmad S, Al-Attas HH, Rafiqur RM. Quality Assessment of Nuclear physics journals by comparing bibliometrics indicators. Library Philosophy and Practice. 2020 May 1:1-4. https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/4220/
21. Wijnhoven F, Ehrenhard M, Kuhn J. Open government objectives and participation motivations. Government Information Quarterly. 2015; 32(1): 30-42.
22. Lourenço RP. An analysis of open government portals: A perspective of transparency for accountability. Government Information Quarterly. 2015; 32(3): 323-32.
23. Dunleavy P, Margetts H, Bastow S, Tinkler J. New public management is dead—long live digital-era governance. Journal of Public Administration Research and Theory. 2006; 16(3): 467-94.
24. Clarke A. Digital government units: what are they, and what do they mean for digital era public management renewal? International Public Management Journal. 2020; 23(3): 358-79.
25. Androniceanu A. Transparency in public administration as a challenge for a good democratic governance. Revista Administratie si Management Public (RAMP). 2021; 36: 149-64.
26. Byvshev VA. Assessment of the Contribution of Scientific and Technological Progress to the Real GDP of Russia. Economics of Contemporary Russia. 2022; 3(98): 46-64.
27. Garand J, Giles M. Journals in the Discipline: A Report on a New Survey of American Political Scientists. PS: Political Science & Politics. 2003; 36: 293-308.

[Downloaded from cjs.mubabol.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/cjs.11.2.1]